

Az Eötvös Károly Intézet állásfoglalása

Tiszaeszlár az Országházban

VISSZHANG - LVI. évfolyam, 15. szám, 2012. április 13.

Magyarországon újabban minden lehetséges, ami lehetetlen. A XXI. évszázadban a Magyar Országgyűlésben a szélsőjobboldali párt széksoraiban üldögélő honfitársunk, Baráth Zsolt előállt az ókorban megfogalmazott és a középkorban többször felidézett, mára jószerivel a rasszisták által is elfeledett vérváddal, azzal, hogy jámbor vallásos zsidók időnként gyerekeket ölnek azért, hogy vérüket megigya és ételükbe keverjék. Ezt a vádat, az utolsó magyarországi vérvádat, amelyet 1882-ben eskábálták a tisaeszlári zsidók ellen, ismételte meg a Jobbik képviselője.

Az akkori Magyarország szabadelvű intellektuális és politikai vezetői, Mikszáth Kálmántól Tisza Kálmánig, féltve hazánk külföldi hírét is, megdöbbenően álltak a lehetetlen, az akkori modern törvényalkotó Magyarország önképével összeegyeztethetetlen tömeghisztériát okozó vádak előtt. Kozma Sándor királyi főügyész mindent megtett azért, hogy a tömegpszichózis közepette is fair legyen az eljárás. Nagyjából az lett. Főleg azért, mert nagyszerű védője lett a vádlottaknak. A '48-as hagyományt képviselő Eötvös Károly nemcsak az igazságot védte meg, hanem hazája becsületét is.

Az Eötvös Károly Intézet szerint ilyen esetben ne a jogrendszerből, különösen ne a büntető jogalkalmazástól várjunk megfelelő feleletet erre a szégyenre. És az alkotmányosság nevében, amíg csak beszélnek, ne büntetést követeljünk az ezeréves babonák szerencsétlen foglyainak.

Azon kellene elgondolkodnunk inkább, Eötvös Károly szellemét is ideidézve, miként történhet meg ilyesmi az Országházban, és mit tehetünk ellene. Az önvizsgálat részeként számba vehetjük azt is, nem is csak Európában, a világ hány törvényhozásában eshet meg ma hasonló eset. Vannak történések, amelyek egyszerűen bizonyos helyeken nem történhetnek meg. Mert lehetetlen volna.

Eötvös szomorúan látta, hogyan veszíti el fejét a sokaság. Így látta: „A tömeg sohase bölcs. Az eszmék és szenvedélyek áramlata ellen nincs mentessége. Könnyen átengedi elméjét s gyakran szívét is az áramlatnak. A magyar társadalomban is felsarjadzott lassanként a gyűlölködés. A tiszaparti szegény leánya ügyét kezükbe vették a hatóságok. Szóvá tette a törvényhozás is. Ahol szabad, alkotmányos élet van: ott rögtön akadnak vállalkozók, a kik a keletkező népszenvedélyeket saját céljaikra felhasználják s hogy a haszon minél biztosabb és tartósabb legyen, ama szenvedélyeket táplálják, sőt fokozzák is. Akadnak gyakran politikai pártok is, kik a sorstól haszonbérbe veszik a tömegek szenvedélyét.”

Mi lenne, ha százharminc év múltán a magyar politika elővenné régen látott, józanabb esztét. Ha kimondhatnánk, már nem érvényesek Eötvös Károly keserű tapasztalatok szülte szép szavai:

„Csodálatos állat a mívelt nemzetek törvényhozása! A tulok nem gyönyörködik a virágban s nem óvja azt, hanem vagy eltapossa vagy fölfalja. Mint a törvényhozások a személyes szabadságot.”

Budapest, 2012. április 6.